Ragnar Bjørgen

Bűnangyal

Töredékes részletek majdnem kész regényemből

A SORS, MINT EGY TANK, csak megy előre, nem törődik vágyakkal, élményekkel, érzelmekkel – ami útjába kerül, eltapossa, begyűri. Nem történt ez másként most sem.

Az idő ez a tank. Ketyegő bomba, közömbös morajlás benn a szívben, a lélekben, csak éppen nem hallja meg senki, vagy nem figyel oda a jelekre. A szenvedélyes, a tűrhetetlen nyárból langy ősz lett, észrevehetetlenül. Kolos megküzdött a szövegkönyvvel, elkészült, leadta. Már próbálják a léha ifjúról szóló darabot. Néha-néha, főként, ha hívják, beteszi a lábát a házba, a szentélybe. Kérnek tőle egy-egy sorkiigazítást. Ha nem a nézőtéren üldögél, megtalálható a zenészbüfében. Szívesen marad, éppen semmi dolga, élvezi, hogy fontos lett, valahol, valakiknek, ha csak rövid időre is.

A szünetben jön a rendező, karon fogja Kolost, szinte felvonszolja a nézőtéri büféhez, gyere, gyere, Daisy mamának van pálinkája, isteni szilva, suttogja; rebesgették róla, hogy szívesen néz a pohár fenekére, de hogy már délben is. Az ujjával mutatja, hogy kettőt kér. Ha tetszik, ha nem, Kolosnak ezt a feladatot is teljesítenie kell. Csak ne legyen második, gondolja. De mindig van egy második.

A büféhez vezető lépcsőn ott áll az a táncoslány, akit egyszer már látott. Egy görnyedt tartású, szemüveges zenészszerű alakkal beszélget. Mit beszélget? Hallgat. A férfit hallgatja, aki éppen kiosztja. Kolos legalábbis erre következtet, azokból a mondattöredékekből, amit elcsípett, miközben rendező a pálinka felé vonszolta. Szerelmi szakítás, gondolja Kolos, meg hogy maga is hasonló cipőben vesztegel, ha lehet így mondani. Csengéről megint nem hallott hetek óta.

A lányka szipog, a szemüveges közönyösen hallgat. Visszanéz rájuk, aztán eltűnnek a szeme elől. De mégse. Mert amikor Daisy mama a másodikat méri, mint egy szellő, a kislány átfut a színen, a világítás nélküli déli homályon, és eltűnik a szivar-folyosón. Csak le ne ugorjon, mondja a rendező Kolosnak, aztán gyorsan lehúzza a másodikat. Maradsz még, én a nyájam után nézek, és hogy Kolos nem tart vele, sietősen távozik. Döntenem kell, hogy szünet nélkül játszassam-e Igorka

darabját. Két és fél óra, szól még vissza, de a hangját már elnyeli a bársonyszőnyeg süppedő puhasága.

Az örök balek szövegköltő a sötét folyosó felé veszi útját. Most kellene rászólni, menj, fuss el, haladj tovább, nem elég Csenge, aki újfent szarik rád. Neked mindig Mohács kell, ugye? De nem, csak megy, két pálinkával a gyomrában, szívében és a fejében is. Mit tehetne?

A kislányt nem látja, kétszer végigjárja a bársonykanapékkal szegélyezett, kanyargós, fülledt alagutat, aztán kinéz a teraszra. A lány a korlátnál áll. Kolos odasiet. Izgul kicsit, de nincs nagy baj. A lány csak pityereg. Kolos a zsebébe nyúl, és egy papírzsepit nyújt feléje.

– Tiszta, csak gyűrött.

Hálás sötétbarna pillantást kap cserébe. A lány elfogadja – mintha ez már megtörtént volna. Mintha évekkel, tán évtizedekkel ezelőtt lezajlott volna már.

Ám a dolgok csak másodjára vannak meg. Einmal ist keinmal.

A tündér menni készül. Kolos tehetetlenkedik. Talán jobb is így. Ám mégis szólna a pillanathoz, verweile doch, du bist so schön.

Nem a pillanat szól, a telefon, az átok, ami belerondít a legszebb percekbe.

Csenge neve villog a kis képernyőn. Ezt ugye fel kell venni.

A TEHETETLENSÉGI ERŐ viszi tovább. Megy az Andrássy úton, szép lassan halad, csak úgy, cél nélkül. Megáll a könyváruház Lotz-terméhez vezető automata ajtó előtt, de nem megy fel. Viszik a lábai, elér a költő szobráig, aki az elbocsátó szép üzenetet írta. Kolos most megkapta. Vége. Nincs tovább. Elég is talán, amit kapott. Holnap főpróba, először megy le a darab teljes egészében. Végre magyarul szólal meg ez a remekmű, a huszadik századi operairodalom egyik legragyogóbb alkotása. Örültek az énekesek a jól mondható szövegnek, Kolos hálás pillantásokat kapott, de ez hidegen hagyta. Menetelt tovább a Liszt Ferenc tér lombjukat még ősszel is megtartó platánsora alatt. A rőzsedalok égtek a lelkében. Mindenre inkább gondolt, bemutatóra, halálra, csak éppen arra nem, ami elkövetkezett. Kitalálják, mi az?

MI AZ IGAZSÁG? Lehet azt tudni? Hazudunk, azaz hazudnak össze-vissza, talán nem is szándékosan. A valósághoz kötözik magukat, a féligazságok, negyedhazugságok bonyolult szövésű hálójába zuhannak bele, s aztán, ha már egyszer benne vannak, ott próbálnak lépegetni, tapogatózva keresik a biztos fogódzókat, amik nincsenek, csak ezek a libegő-lebegő csomópontok léteznek, s abban nincs köszönet számukra.

Az igazság az, amit senki sem szeret hallani. Az igazság, úgy látszik ártalmas, veszélyes. Ha eléred, megperzselheted magad. Tüzet fog a tested, ami talán a kisebbik baj. A nagyobbik: hogy a lelked is. S akkor véged van; vonszolhatod az égési sérüléseidet. Életed végéig elkísérnek. Nyomot hagynak rajtad, láthatatlan hegek húzódnak a szívedben. De ez kell a boldogsághoz, ezek a keserves percek, kudarcok, jeges közöny, sodródás valami ismeretlen felé, évszámra kapott pofonok, vágások, ütések. Nem lehet előlük kitérni. Akkor legalább a méltóságunk maradjon meg. Ha lehet. De talán azt sem lehet.

Futunk az álmaink után, de azok néha lekköröznek. Már a hátunk mögött vannak, de nem előznek meg. Mi meg csak lihegünk, azt híve, hogy a nyomukban vagyunk.

A NYILVÁNOS FŐPRÓBA délelőttje. Lekéstem a kezdést, így aztán nem a nézőtérre ültem be, hanem hátul, a művészbejáróm keresztül sétáltam a színpadhoz. A műszak már jól ismert, hagyták, hogy ácsorogjak az ügyelőpult mellett, s onnan nézzem az előadást. Akartam hozni magammal egy pár füldugót, hogy már ne halljam a saját szövegemet, csak a látvány kössön le, ha tud, de ezt is elfelejtettem.

Javában zajlott az előadás, elég gyors tempóban váltották egymást a színpadi képek. Éppen azon meditáltam, hogy kimegyek Daisy mamához egy jóféle kisüstiért, amikor baj történt. Csak azt vettem észre, hogy az egyik táncoslány elvágódik a nyílt színen, kis spéttel leállt a zenekar is, és az ügyelő cifra káromkodások közepette leereszteti a függönyt.

A lány ájultan hevert a süllyesztő mellett. Berohantunk, s néztük, hogy mi van. A nézőtér zaja a sűrű bársonyon is áthallatszott.

– Hívjátok az ügyeletes orvost!

– Ma éppen nem jött.

– Az hogy lehet?

– Nincsen rá keret.

Gyorsan tárcsáztam a mentőket, bekapcsolva maradt a készülékem. Míg ideértek, a kislány magához tért, felpillantott, s engem látott meg legelőször. Ő az, akinek a teraszon pár napja egy zsebkendőt adtam. Nézett, riadalom, szenvedés, pánik meg mi minden tükröződött a pillantásában, de én úgy láttam, szeretettel függeszti rám a tekintetét.

– Mindjárt itt lesznek – mondtam neki. – Nincsen semmi baj – folytattam ezzel a filmekben ezerszer hallható bődületes közhellyel, és nyugtatólag megfogtam a kezét.

Rossz pillanatban nyílt meg a süllyesztő. Üzemzavar. Előfordult ez máskor is. A színpadtechnika már akkor korszerűtlennek számított, amikor beszerelték.

Ezt tárgyalták a hátunk mögött, de én csak a lányt bámultam, aki ott feküdt a világot jelentő deszkákon egy sebtében a feje alá csúsztatott párnán.

Végre megjöttek. Komótosan gurították a szállítóágyat, legszívesebben rájuk szóltam volna, gyerünk már, igyekezzenek. A gyerekfejű, kövérkés mentőorvos konstatálta, mi a helyzet, aztán a lány karjába nyomott egy fájdalomcsillapítót. Bevisszük, mondta, és szusszant egyet, körülnézett, megbámulta a díszleteket. Mivel senki nem csinált semmit, felnyaláboltam a kislányt, és ráemeltem a hordágyra.

Oh, Gott! Welch ein Augenblick!

Oh, unaussprechlich süßes Glück!

Lassan megindult a menet kifelé, vitték, bámulták, mentem velük én is, ki az utcára.

– Maga jön vele? – kérdezte a kis orvos. Némán bólintottam.

– Az apja?

– Nem éppen, de talán indulhatnánk.

Közben kihozták az öltözőből lány táskáját, s az ápoló hangosan silabizálta az adatait. Valamilyen Odett, csak erre figyeltem föl, miközben a bódult beteg kezét szorongattam.

– Odett! Odi, nem lesz semmi baj, meglátod, fogsz te még táncolni a bemutatómon.

Hirtelen ötlettel jött a becézés, hogy Odinak szólítottam. Két könnypatak gördült le az arcán, de nem szólt semmit, csak viszontszorította a kezemet.

AMIKOR MEGÁLLTAM a kórház bejárata előtt, egy szál sárga rózsával a kezemben, akkor villant csak belém a felismerés, hiszen a nevét sem tudom, mármint a vezetéknevét. De talán a portán segítenek. A baleseti sebészetre, ahová a mentővel vittük, nem mindennap szállítanak be ilyen keresztnévvel beteget.

Este bemutató, majd felmegy a függöny, nélküle. A drága rendezőm dühöngött egy sort, de aztán napirendre tért az eset fölött. Elkezdte mesélni, hogy pár évvel korábban az Opera egyik vezető táncosát érte hasonló baleset. Eggyel kevesebb sellőlány fog bolyongani a főhős álmában. Na és!

Na és? Ennyi az egész? Csak éppen lehetséges, hogy Odett szépen induló pályafutását töri meg ez a baleset. Csak ennyi. El is határoztam, hogy nem megyek el a premierre.

A portás a számítógépből megmondta a lány vezetéknevét. Lassan ballagtam fölfelé a harmadikra. Egy asszony álldogált a kétágyas szoba ajtaja előtt, és halkan sírdogált. Odabenn felpolcolt, begipszelt lábbal feküdt Odett, mókás, apró cicákat mintázó pizsamában, és egy színes újságot lapozgatott. Jöttömre megpróbált felülni, de ez nem sikerülhetett. Hülyén ácsoroghattam az ágya lábánál, mert elmosolyodott, és hellyel kínált.

– Nekem hozta? – mondta a rózsára mutatva.

– Talán tegeződhetnénk – nyújtottam feléje a virágszálat.

– Majd vízbe tesszük – szólalt meg egy hang a hátam mögött. – Bocsánat, én vagyok az édesanyja – s valamilyen asszonynevet mormolt, amit nem értettem.

Atyavilág! Mi a csudát keresek én itt, gondoltam magamban. Rendben van, segítettem, amikor egyedül hagyták a bajával, a balesetével. Láttam korábban, talán nem is egyszer, ahogy most visszagondolok rá. Most éppen a színházban lenne a helyem, a bemutatón, majd az azt követő kapcsolatápoló szeánszon. Ehelyett itt álldogálok egy kórteremben, az anyuka és a leánya között, s nézem az arcát, karikás szemeit, dús szempilláit, vállára omló vörösesszőke haját. Hülye helyzet, annyi szent. Hogyan fogom én ezt magamnak megmagyarázni? Sehogy. Nem kell semmit magyarázni. Itt vagyok és kész.

Az anyuka töri meg a csendet.

– Nem is tudom, hogyan köszönjük meg magának, hogy segített Odettnek átvészelni a legnehezebb pillanatokat.

Mondanom kellett volna gyorsan valamit, de csak hallgattam. Beszélt helyettem az asszony, szólítson csak Klementinának mondta, és szinte megállíthatatlanul folytatta. Mi csak néztük egymást Odival, és valami elkezdődött köztünk. Vagy nem is itt kezdődött, ebben a kórteremben, hanem korábban, amikor megláttam sírni, vagy még korábban, amikor futólag észrevettem a balettkarban, most már biztos voltam benne, hogy csak őt láttam a nyolc táncoslány közül, és drukkoltam, hogy Klementina ne hagyja abba a panaszáradatát, mert nemigen tudnék megszólalni, nem tudnék mit mondani a lánynak, aki ott fekszik a baleseti sebészet ágyában. Ő szakította félbe az anyja megállíthatatlan mondatkoszorúit.

– Legalább három hét, vagy talán négy – mondta szomorúan, és megkopogtatta a gipszét.

– És ki tudja, utána mi lesz – kezdett bele Klementina, azaz inkább folytatta.

– Nagyon fáj? – kérdeztem végre.

– Hogy kimaradok az előadásból, az jobban.

– Odett nagyon szépen énekel is – hallottam az anyai szót.

Ezt nem tudtam, hiszen csak táncolt, amíg tudott.

– Nem kellene az Operában lennie? – kérdezte Odi, aztán gyorsan javított – lenned.

– Nem – mondtam a lehető leghatározottabban. – Úgy döntöttem, nem megyek el.

Erre nem szólt semmit, csak nézett, hálás pillantással, vagy csak én éreztem így.

Mi lesz ebből?

VALAMI ELLENÁLLHATATLAN ERŐ vonzott, hogy újra elmenjek a kórházba. Közel is esett, de akkor is mentem volna, ha vidéken van ez az intézmény. Kettesével vettem a lépcsőket fölfelé. A kórteremben üresen találtam az ágyát. Először megrettentem, de aztán megszólalt egy bekötözött fejű, ötvenes asszonyság a szomszéd ágyról.

– A kis tündért keresi? Kiment olvasni a kertbe.

Hamar megtaláltam őt, a padhoz támasztott szürke műanyag mankó téveszthetetlenül jelezte, hol üldögél a sárga fényű őszben. Messziről észrevett, mintha várt volna, s letette a puha fedelű kötetet a padra. Néztem, mit olvas. Egy Szabó Magda regény diákkönyvtári kiadása hevert mellette. Reflexszerűen megpróbált felállni, de abból csak az lett, hogy a mankói feldőltek.

– Maradj csak a helyeden – szóltam rá.

– Hát eljöttél? Erre nem számítottam.

– Én se – bukott ki belőlem az őszinte szó. – De úgy éreztem, muszáj idejönnöm.

– Ha nincsen jobb dolgod, még egy ideig itt megtalálsz.

– Hogy tetszik? – mutattam a könyvre.

– Anyukám hozta, de igazán nem az én világom.

– Ha rám bízod, hozok neked mást.

– Jó, ha úgy gondolod, és nincs más gondod, mint hogy idejárkálj.

– Szívesen jövök.

Kicsit zavarba keveredtünk, ő talán jobban, én kevésbé. Odi hallgatott, aztán teljesen váratlanul pityeregni kezdett. Halkan sírt, a

mellette lévőn kívül más nem vehette észre. Láttam én már ezt a befelé sírást, éppen az Opera teraszán, amikor utána mentem.

– Ne haragudj, ne haragudj – hajtogatta csendesen.

– Miért haragudnék? Igazán semmi okot nem adtál rá.

– Tudod, mióta a barátom szakított velem, és te odajöttél hozzám, néha magától rám jön.

– Annyira szeretted?

Nem jutott eszembe jobb kérdés. Ott ültem egy begipszelt lábú huszonéves lány mellett, én, egy középkorú drámaíró, és nem tudtam, hogy mi történik velünk, nem tudtam, hogy mi lesz ebből a kezdődő kapcsolatból vagy akármiből. Nem akartam szerelmes lenni. Egyszerűen vonzott a szelídsége, a belső kisugárzása, a harmónia, ami belőle áradt, mint a napfény az égboltról. Csak ültünk, és mintha elszállt volna fölöttünk az a bizonyos angyal, sőt, nemcsak elszállt, hanem leszállt, letelepedett közénk, és elvarázsolt minket.

Odi nyelve megoldódott.

– Nem ő volt az első az életemben, de bíztam benne, nyugodt voltam, beletörődtem, hogy ő lesz az, akivel majd élni fogok.

Hallgattam, a világért sem szakítottam volna félbe a vallomását. Közben végig az járt a fejemben, miért tárja ki nekem ez a fiatal lány a szívét-lelkét. Miért nekem mondja? Jó, most nem mondhatja másnak, mert ide van kötve a padhoz, a betegágyhoz, a kórházhoz. De hallgathatna is, vagy beszélhetne más, közömbös dolgokról. Ám ő beavat, a bizalmába fogad. Ilyesmi nagyon régen történt velem utoljára. Most meg nem velem, hanem velünk, kettőnkkel történik mindez. Most éreztem igazán, hogy együtt vagyok valakivel, Csengével ilyesmit soha nem éltem át.

Odi folytatta.

– A balettintézetbe járt egy olasz fiú, ő volt a nagy szerelmem, de hazament Milánóba, és azóta nem tudok róla semmit. Géza olyan se hús, se hal, de nagy nyugi volt mellette.

– Meglátogatott? – kérdeztem, hogy valamit mondjak, de kíváncsi is voltam.

– Szakított velem.

– De most bajban vagy.

– Te meglátogatnád a régi barátnődet, ha megtudnád, hogy baleset érte?

– Jó kérdés – Csengére gondoltam, hányszor mentettem ki zűrösnél zűrösebb helyzetekből. – Igen – feleltem. – Azt hiszem, igen. Sőt, egész biztosan.

Percek óta a nyakában lógó pici ezüst keresztet bámultam. Korábban nem vettem észre, hogy viseli.

– Ezt nézed? A nagyimtól kaptam. Amikor a baj történt, az öltözőben hagytam.

Elhallgatott, mint aki erőt gyűjt, aztán megkérdezte.

– Te hiszel? Úgy értem, Istenben.

Kis csönd után válaszoltam.

– Tudod, Odi, ez nem ilyen egyszerű. Valamikor, gyerekkoromban fenntartás nélkül hittem. Anyám vitt minden vasárnap misére. Egyébként gyönyörűen énekelt, mindig megbámulták… Aztán történt valami… A feleségem egy szörnyű baleset áldozata lett.

Odett csak hallgatott, figyelt, hogy folytatom-e. Aztán alig hallhatóan rebegte.

– Te, szegény.

– Ne sajnálj, kérlek.

Rám nézett, sűrű szempillái megrebbentek. Nem mondott semmit, csak várt.

– Köszönöm – mondta később, és bólintott.

– Mit, Odi? Mit köszönsz?

– Hogy itt vagy, hogy eljöttél – kis szünetet tartott. – Ha hoznál nekem valami más olvasnivalót… Ez A freskó nem igazán tetszik.

– Elárulom, hogy én sem szeretem. Sőt.

Elmosolyodott, kissé fáradtan, keservesen. Felállt, a mankói után nyúlt, én meg karon ragadtam, s mint egy nyugdíjas pár battyogtunk befelé az épületbe. A liftre sokat kellett várni. Csak néztük egymást. Utáltam a kórházszagot. Végre zölden villogott a kijelző. Beszálltunk. A fülke valahogy elindult, aztán megingott velünk, Odi megbillent, és hozzám dőlt. Átöleltem. A karomban tartottam, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb dolga. Mintha mindörökre így akarnánk maradni, egymáshoz bújva, aggódó szeretettel ölelve a másikat. A felső ajka fölött egy alig észrevehető picike anyajegy üldögélt.

Lebegtünk a világ fölött, pár másodpercig, ami számunkra egy örökkévalóságnak hatott, úgy éreztük, hogy semmi, de semmi nem választhat szét.

Mintha valami magasabb rendűvel léptem volna kapcsolatba, amikor átöleltem őt. Talán Istennel, az igazi élettel, azzal a valósággal, amire mindenki vágyik, csak nem kapja meg a sorstól, vagy talán csak percekre, de ez most a tökéletes teljesség és őszinteség, a mindenség szelete, netán az egésze.